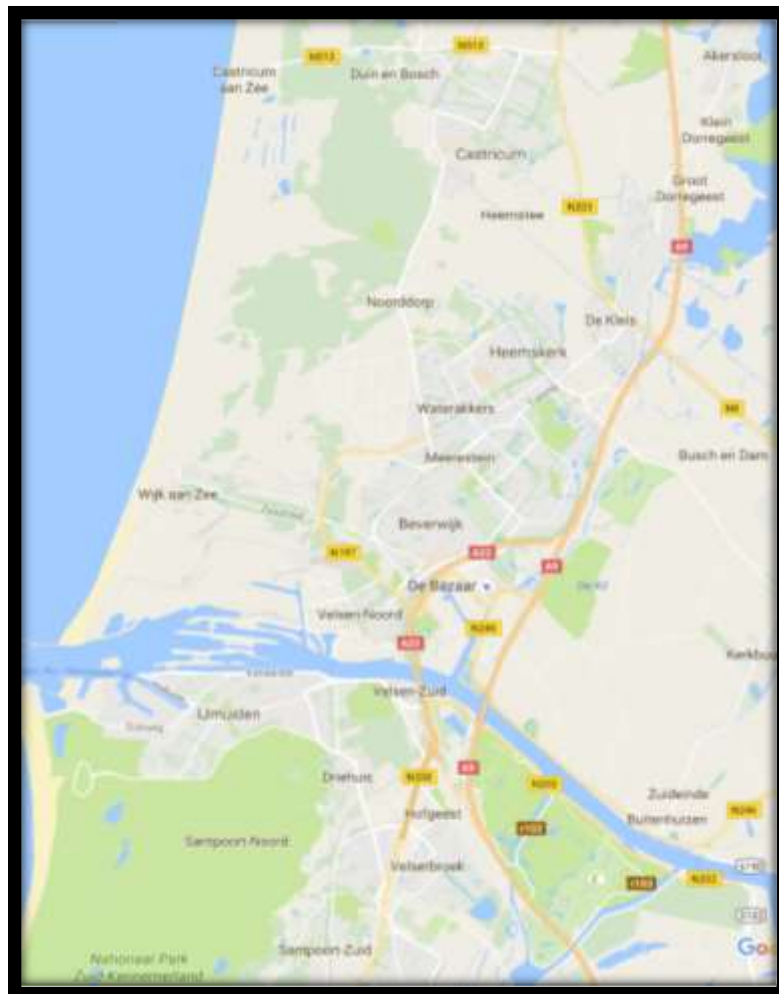

JAARVERSLAG 2016

Het werkgebied van de Stichting: Castricum, Uitgeest, Heemskerk, Beverwijk en Velsen

Stichting Maatjes voor Schuldhulp IJmond
p/a. Elbestraat 16, 1966 XJ Heemskerk. Tel. 06-10789771.
E-mail: shmijmond@gmail.com
Bank: NL76INGB 0006 773 132
Bezoekuur: di en wo van 10-12 uur

Inhoud

Inleiding.....	3
Het beeld in de IJmond	3
De gevolgen	4
Maatjes voor SchuldHulp IJmond	5
De stichting nader bekeken	6
De maatjes.....	6
Oorsprong en Spreiding van de hulpvragers	7
De Maatjesavond	7
Het Traject Jongeren.....	8
De stage.....	9
De organisatie en huisvesting	9
De financiering	9
IJmondiaal Beleidsplan Schuldhulpverlening	10
De Praktijk: drie situaties.....	10
Bijlage: Financieel overzicht 2016	12

Inleiding

Staatssecretaris Jetta Klijnsma schrijft op 24 november 2016 in haar brief aan de Tweede Kamer over het armoede- en schuldenbeleid: "Ik heb de afgelopen periode gezien dat veel maatschappelijke organisaties en vrijwilligers zich met niet-aflatende energie inzetten om mensen in armoede te helpen. Ik waardeer hun werk enorm. Mijn inzet is dan ook om gezamenlijk op te blijven trekken om armoede tegen te gaan en schulden te voorkomen. En vooral ervoor te zorgen dat kinderen alle kansen krijgen die zij verdienen".

Ondanks het economisch herstel neemt de armoede in ons land niet af. Het aantal arme huishoudens bleef in 2015 en 2016 nagenoeg gelijk, terwijl het aantal mensen dat langdurig in armoede leeft volgens het Centraal Bureau voor de Statistiek juist iets toenam. Dat laatste treft vooral werkloze 50-plussers die er niet in slagen weer een baan te vinden en na een aantal jaren WW in de bijstand belanden.

In de IJmond wordt het werk van SchuldHulpMaatje uitgevoerd door de lokale organisatie Stichting Maatjes voor Schuldhulp IJmond als lid van de landelijke vereniging.

Teneinde enig zicht te krijgen op de ernst van de problematiek, volgen hierna enkele landelijke gegevens:

- Het aantal huishoudens met betalingsachterstanden bedraagt 3 miljoen. Dit is ruim 37% van het totaal aantal huishoudens. De drie hoofdoorzaken: mijn vaste lasten zijn te hoog (27%), als gevolg van inkomensdaling (26%) en ik had te hoge zorgkosten (22%)
- Ondanks de economische opleving hebben meer mensen uit de middenklasse, die gewend zijn aan een goed inkomen en eventueel een eigen woning hebben, te maken gekregen met een forse inkomensdaling in korte tijd.
- Het afgelopen jaar heeft ruim een kwart van de Nederlanders spaargeld aangesproken om rond te kunnen komen.

Het bestuur van de stichting voegt daaraan toe dat de schuldenproblematiek onder jongeren tussen 18 en 27 jaar onderschat wordt. Er dient zich een nieuwe generatie jongvolwassenen aan met nauwelijks enig besef van de last op haar schouders.

Het beeld in de IJmond

Op de lijst "Armoede in Nederland", een overzicht van 393 gemeenten, staat Beverwijk op plaats 76 en Velsen op plaats 82. Ook in de andere IJmond-gemeenten komen groepen minimahuishoudens voor die zich vaak in uitzichtloze situaties bevinden.

Ondanks dat de gemeenten een minimabeleid voeren dat een inkomenswaarborg biedt, blijft er een groeiende groep mensen bestaan bij wie het niet lukt rond te komen. In IJmond-Noord waren dat bij het begin van het verslagjaar 138 gezinnen.

Door onverwachte omstandigheden, onvermogen of eigen schuld krijgen onze hulpvragers problematische schulden. De situatie wordt nog bemoeilijkt door ingewikkelde wetten en regels, onbekendheid met voorzieningen en problemen met maatschappelijke instellingen. Veel cliënten lijden zozeer onder hun zorgen dat zij het moeilijk vinden volwaardig deel te nemen aan de samenleving. En daarmee is dan een begin gemaakt met een neerwaartse spiraal van waaruit het zeer moeilijk is uit te komen.

De IJmond-gemeenten doen hun best, maar zij bereiken, samen met de professionele hulporganisaties, slechts 25% van de mensen met problematische schulden in deze regio.

De gevolgen

De nog jonge stichting is in 2016 nadrukkelijk geconfronteerd met gezinnen en individuele personen die op meerdere maatschappelijke terreinen vast zijn gelopen. Schulden staan zelden op zichzelf en betreffen niet alleen het verschijnsel dat mensen de enveloppen met nota's ongeopend terzijde leggen. Schaamte die leidt tot minder sociale contacten mondt regelmatig uit in isolement. Depressies, relatieproblemen, echtscheidingen, ziekteverzuim, fraudegevoeligheid kunnen het gevolg zijn. Een andere belangrijk gevolg van een schuldenlast – niet in cijfers uit te drukken – is stress met de daaraan gekoppelde ziekteverschijnselen. Wie onder hoge druk staat is niet meer in staat de juiste besluiten te nemen en raakt geblokkeerd.

Anno 2016 hebben we te maken met een groeiend maatschappelijk probleem, een meerkoppig monster dat er steeds meer toe leidt dat onze rijke samenleving een groeiende kloof ervaart tussen de mensen die het goed hebben en zij die dreigen weg te zakken in vergetelheid en armoede. Het stichtingsbestuur is van mening dat we nooit deze ogenschijnlijk onoplosbare kwestie kunnen laten uitgroeien tot een onomkeerbaar feit. Tegelijkertijd realiseren wij ons dat niet alle heil mag worden verwacht van de overheid. Vrijwilligerswerk zal altijd een krachtige noodzakelijke aanvulling vragen.

Maatjes voor SchuldHulp IJmond

Aanvankelijk gestart als vrijwilligersproject van het Regionaal Diaconaal Centrum IJmond-Noord (vooral Beverwijk en Heemskerk), is het project na zijn oprichting in 2012 regionaal uitgebouwd met de IJmond-gemeenten Uitgeest, Castricum en Velsen. Bij notariële akte is op 29 december 2014 de Stichting SchuldHulpMaatje IJmond officieel van start gegaan. Begin 2015 heeft de stichting op verzoek van de landelijke vereniging haar naam aangepast. Sindsdien werkt zij officieel onder de naam **Maatjes voor SchuldHulp IJmond**. Ook in 2016 heeft het bestuur zich ingespannen te voldoen aan de vijf voorwaarden om aan te kunnen sluiten bij de landelijke koepel. Het uitgangspunt blijft dat de stichting iemand in moeilijkheden niet in de steek laat. We gaan naast mensen met schulden staan. Samen kijken en leren we vrij te komen van een (dreigende) schuld.

Iedereen die hulp nodig heeft bij het oplossen van financiële problemen kan vertrouwen op de steun van onze maatjes. Ongeacht ras, etniciteit, geloof, geaardheid of afkomst; daadwerkelijke cliëntenbegeleiding. Voorkomen van schulden is natuurlijk het beste. Daarom geven we ruime aandacht aan vroeg-signalering en preventie. Wie de cirkel van schulden doorbreekt of weet te voorkomen kan zich pas echt vrij voelen.

Zie onze website <http://www.maatjesvoorschuldhelpijmond.nl/>

SHMaatjes in overleg met hun coördinator

De stichting nader bekeken

Het schuldenprobleem wordt nogal eens onderschat. Schulden zijn vaak de onderliggende oorzaak van andere problemen. Voor een goed begrip: bij de IJmondiale stichting ligt de nadruk op de persoonlijke benadering die is toegesneden op de individuele situatie. Op dat terrein is de afgelopen jaren door de maatjes veel ervaring opgedaan. De maatjes zijn een steun en toeverlaat voor mensen die wat de geldmiddelen betreft zijn vastgelopen. Zij nemen evenwel nooit het probleem van de cliënt over. Zij nemen dus ook niet het werk van de professionele hulpverleners over. In die zin heeft het bestuur vorm gegeven aan de in de statuten vastgelegde doelstelling: "*het bieden van begeleiding bij het voorkomen en oplossen van de financiële schuldenproblematiek van particuliere aanvragers in de gemeenten Beverwijk, Heemskerk, Velsen en Uitgeest*". Die begeleiding is vooral mentaal van aard.

De maatjes

Maatjes zijn vrijwilligers die na een opleiding en training de begeleiding verzorgen van personen die hulp hebben gevraagd bij het oplossen van hun schulden. Die hulpvraag kan zowel individueel als in gezinsverband gesteld zijn.

Maatjes vormen de harde kern van de stichting, zij doen het echte handwerk in direct contact met de hulpvragers. Alvorens een vrijwilliger het predikaat 'maatje' ontvangt, is hij geschoold door een nationaal erkende opleiding verzorgd door de Vereniging SchuldHulpMaatje Nederland. Aan deze verplichte scholing is een certificaat verbonden. Tevens wordt elk maatje jaarlijks bijgeschoold, wordt zijn kennis opgefrist en geactualiseerd. Voor een goed begrip: het is voor ons niet van belang te weten waardoor een client in de problemen is geraakt. Iedere begeleiding is een persoonlijk traject, tijdelijk van aard en gebaseerd op vertrouwen en afspraken. Worden afspraken niet nagekomen dan wordt in het uiterste geval het begeleidingstraject stopgezet.

In 2016 zijn 13 maatjes, twee meer dan het jaar daarvoor, actief geweest in de daadwerkelijke cliëntenbegeleiding. Er hebben zich twee nieuwe maatjes aangemeld die met succes zijn opgeleid. In 2016 waren 3 van onze SHMaatjes 5 jaar hulp biedend. Zij kregen bloemen en een certificaat.

Oorsprong en Spreiding van de hulpvragers

De hulpvragers kennen een vrij sterke geografische spreiding, al ligt hun concentratie uiteraard in de IJmond:

- 15 zijn afkomstig uit Beverwijk
- 1 is woonachtig in Wijk aan Zee
- 12 komen uit Heemskerk
- 12 anderen komen uit de woonkern IJmuiden
- 4 komen uit Velsen-Noord
- 1 komt uit Velsen-Zuid
- 4 wonen in Uitgeest
- 1 komt uit Egmond aan Zee

Alle maatjes tezamen hebben 50 hulpvragers geholpen. Daarvan zijn er 32 na een korte periode van interne begeleiding doorverwezen. Om enig inzicht te krijgen in de doorverwijzing, volgt hieronder een overzicht van het vervolg:

- 6 zijn, mede vanwege hun multi-problematiek, doorverwezen naar de Stichting Socius maatschappelijke dienstverlening of de Stichting MEE
- 5 hulpvragers zijn doorverwezen naar de gemeenten
- 6 hulpvragers zijn verder geholpen door familie
- 2 zijn teruggekeerd naar de bewindvoerders
- 2 zijn doorverwezen naar het Sociaal Team
- 1 heeft werk gekregen en betaald zijn schulden zelf af
- Van 10 hulpvragers is na enige tijd geen reactie ontvangen

Gedurende het verslagjaar zijn 17 cliënten door de maatjes langere tijd geholpen. Deze begeleiding betrof personen en gezinnen uit de volgende woonplaatsen:

- 7 uit Beverwijk
- 3 uit Heemskerk
- 5 uit Velsen
- 2 uit Uitgeest

Deze cliënten hebben zich op zeer uiteenlopende wijze bij de stichting gemeld, zowel zelf via de nationale website, de eigen website van de stichting, via de Sociale Teams, door familieleden alsmede door professionele organisaties als de St. MEE, Humanitas en de stichting Vluchtelingenwerk.

Aan het eind van het kalenderjaar waren er nog 16 cliënten bij de maatjes in behandeling.

De Maatjesavond

Een belangrijk instrument voor de interne informatievoorziening en verdere professionalisering is de z.g. Maatjesavond. In 2016 zijn alle maatjes op uitnodiging van de coördinator uitgenodigd voor acht z.g. Maatjesavonden. Deze avonden hebben meerdere doelen. Allereerst wisselen de maatjes ervaringen uit met de contacten met hun cliënten, intervisie. Geheel geanonimiseerd bespreken zij hun problemen met die contacten en ontvangen zij adviezen van hun medemaatjes. Op die manier leren zij van elkaar hetgeen met name voor de jongere maatjes als nuttig en zinvol wordt ervaren.

De coördinator nodigt voor die avonden ook een speciale gast uit afkomstig uit het brede domein van de regionale schuldhulpverlening.

Dat kan een bewindhebber zijn, een ambtenaar van de sociale teams, een professional van bijvoorbeeld de Stichting Socius. Deze gast geeft een toelichting van zijn werkzaamheden. Het blijkt dat het directe contact tussen de gast en de maatjes als bijzonder instructief wordt ervaren.

De avonden worden bijgewoond door bestuursleden van de stichting. Hierdoor blijft het bestuur goed geïnformeerd over de gang van zaken in het veldwerk.

Enkele maatjes met enkele bestuursleden

Het Traject Jongeren

Van de MBO-leerlingen van 18 jaar en ouder heeft in 2016 37% een schuld. Eén op de vier heeft een betalingsachterstand (zie www.nibud.nl). Drie maatjes hebben in het verslagjaar een speciale training gevolgd voor begeleiden van de kwetsbare groep 18 – 27 jarigen. Jongeren studeren of hebben net hun eerste (tijdelijke) baan. Zij hebben van kinds af aan te maken gehad met de consumptiemaatschappij met haar grote verscheidenheid aan verleidingen. Niet zelden worden zij geconfronteerd met een aanzienlijke studieschuld of met schulden voortkomend uit hun uitgavenpatroon. Uit de gesprekken met jonge cliënten is naar voren gekomen dat zij ogenschijnlijk niet gebukt gaan onder een schuldenlast; uitgeven is eerder norm dan sparen.

Daarnaast voeren gemeenten over het algemeen geen specifiek jongerschuldenbeleid. Op het terrein van voorlichting op scholen en buurthuizen komen jongeren vaak tekort. Het bereiken van jongeren is op zich al een lastige zaak, zij laten zich moeilijk aanspreken. Jongeren zijn als groep nauwelijks georganiseerd in tegenstelling tot de ouderen.

De stage

Het stichtingsbestuur heeft in de tweede helft van het verslagjaar positief gereageerd op het verzoek van een MBO-leerlinge om stage-ervaring op te doen bij de stichting. In samenspraak met het Regionaal Mobiliteitsbureau Noordwest, vallend onder het Ministerie van Veiligheid en Justitie, is een heus stagecontract opgesteld en ondertekend. De stagebegeleiding is in handen van het bestuur dat daarbij dankbaar gebruik maakt van de adviezen van maatjes.

In overleg is besloten om de stage-opdracht te richten op de schuldenproblematiek bij jongeren (18 t/m 27 jaar). Door middel van gesprekken met jongeren wordt aan de hand van een vragenlijst een beeld verkregen van hun geldzorgen. In het eindverslag (2018) zal een aantal beleidsadviezen worden geformuleerd (www.moneyfit.nl).

De organisatie en huisvesting

De Stichting Maatjes voor SchuldHulp IJmond kent een driehoofdig bestuur, een coördinator afkomstig uit het sociaal-maatschappelijke werk en 16 Maatjes. Het bestuur onderhoudt de externe contacten en spant zich primair in om de financiële middelen bijeen te brengen voor de opleidingen en certificering van de maatjes.

De coördinator is de spil in het web van de stichtingsactiviteiten en onderhoudt de netwerkcontacten, zowel intern als extern. Daartoe heeft hij een vaste werkplek in het gebouw van het Diaconaal Regionaal Centrum aan de Elbestraat te Heemskerk.

Op twee vaste momenten in de week heeft de coördinator daar zijn werkzaamheden, waaronder het z.g. "Inloopspreekuur".

Hier kunnen potentiële cliënten een oriënterend gesprek voeren over de richting van de oplossing van hun schulden.

Eind 2016 hebben de kerken besloten het centrumgebouw te sluiten. In de loop van 2017 wordt bekeken of de Stichting Maatjes voor Schuldhulp IJmond de huur van het gebouw kan overnemen.

De financiering

Financieel is het krabben en bijten voor de stichting. En hoewel de economische vooruitzichten rooskleuriger zijn geworden, waren de inkomsten dat nog geenszins.

Ternauwernood was het bestuur bij machte om alle toezeggingen financieel gestand te doen. De gesprekken met de gemeenten hebben in het boekjaar nog niet geleid tot concrete resultaten. Wel gloort er licht aan het eind van de tunnel, aldus een gemeentewoordvoerder.

Voor haar inkomsten is de stichting afhankelijk van particuliere subsidiënten, de kerkgenootschappen, grote nationale fondsen en de participerende gemeenten.

De uitgaven behelzen in hoge mate de contributie aan de landelijke vereniging en de (bij)scholing van de maatjes. In het verslagjaar had de stichting te weinig middelen om de jaarlijkse contributie aan de landelijke vereniging te kunnen betalen.

De coördinator ontvangt voor de werkzaamheden maandelijks een bescheiden vergoeding.

Zie verder het financiële overzicht in de bijlage van dit verslag.

IJmondiaal Beleidsplan Schuldhulpverlening

De gemeente Beverwijk heeft, samen met de andere IJmond-gemeenten, een aantal zaken hoog op de agenda staan voor het Sociaal Domein sinds 2016. Het gaat daarbij onder meer om het versterken van de eigen kracht van bewoners en de zorg van mensen voor elkaar (netwerkversterking) en om preventie van problemen. De drie IJmond-gemeenten juichen initiatieven zoals die van de SHM, gericht op het helpen van mensen met financiële problemen en het stimuleren van zelfredzaamheid door als maatjes naast hen te gaan staan, toe. In die zin sluit het vrijwilligerswerk van de stichting aan bij het gemeentelijk beleid. Er is in het verslagjaar een aantal malen overleg geweest over de vraag hoe de professionele dienstverlening binnen de gemeenten en het werk van de stichting het meest doeltreffend op elkaar zouden kunnen aansluiten. Ook de aansluiting bij de landelijke vereniging wordt door de gemeenten een goede zaak genoemd. In het intergemeentelijke beleidsplan wordt een duidelijk onderscheid gemaakt tussen het z.g. Voorveld en de Gespecialiseerde Schuldhulpverlening. Het Voorveld omvat alle activiteiten die voorafgaan aan de professionele hulp. De taken van de Vrijwilligers, waartoe ook de stichting behoort, worden in het beleidsplan als ondersteunend gezien.

In de praktijk van alle dag blijkt dat elke IJmondgemeente vasthoudt aan haar eigen saneringstraject. De feitelijke regie van de schuldhulpverlening blijft bij de verschillende gemeenten. Twee begrippen staan daarbij centraal: de zelfredzaamheid van de burger en de integrale aanpak van de professionals en de vrijwilligers.

De Praktijk: twee situaties

Gescheiden man, kind woont bij zijn moeder, er is een omgangsregeling. Na scheiding meer uitgaven door huur van flat in vrije sector, inrichting flat, betalen alimentatie en betalen deel koopwoning (tot overdracht) en moeten wennen aan nieuwe situatie. Bij aanmelding op randje van burn-out. Heeft na intake overzicht van 10 schulden gemaakt en bepaald wat aflosruimte was. Vanwege vakanties kostte het hem 2 maanden om met alle schuldeisers afspraken te maken. Was met 2 te laat: deurwaarder aan de deur resp. loonbeslag. Inmiddels is vnl. woning verkocht, wat restschuld en ook enige bestedingsruimte gaf. Cliënt is doorzetter. Na 1 jaar nog slechts 2 schuldeisers af te betalen. Natuurlijk is het soms zwaar, vooral als je met weinig bestedingsruimte een nieuwe relatie wil beginnen. Zijn SHMaatje, komt er nu nog 1x/ maand en is trots op hem.

Een gezin, man en vrouw en een inwonende dochter, met forse schulden. Het gezin was toegelaten tot de WSNP-regeling. Doordat de baan van meneer was opgezegd en mevrouw geen werk kon vinden, kwamen er opnieuw schulden. Met name huurachterstand. Ze zijn hun huis uitgezet en bij hun kinderen gaan wonen. Ouders bij de ene dochter, de inwonende dochter haar zus. Meneer was erg gefrustreerd dat zijn dienstverband was beëindigd. Veel boosheid en woede richtte zich op de boze buitenwereld. De werkgever die zijn baan niet had verlengd, de gemeente die niets deed. Meneer voelde zich gesteund door berichten in de pers dat ouderen geen baan kunnen vinden. Daarnaast beschikte meneer over een behoorlijk portie trots. Sollicitaties deed meneer om die reden uitsluitend digitaal en alleen op die vacatures die hem echt wat leken. Mevrouw lukte het niet om een baan te vinden. Ondertussen ontstond er heel veel stress met en tussen de kinderen en tussen meneer en mevrouw onderling. We hebben toen geadviseerd om Socius in te schakelen. Ondanks dat meneer het helemaal niet zag zitten om het gesprek met Socius aan te gaan is er wel een gesprek geweest. Aanvankelijk raakte meneer nog verder gefrustreerd, toen Socius niet meteen met een oplossing (nieuwe woning) kwam. Op advies van Socius hebben meneer en mevrouw zich opnieuw bij de gemeente gemeld als woningzoekende en binnen 3 maanden hadden ze de beschikking over een woning. Precies in die tijd kreeg meneer ook weer werk aangeboden.

Samenstelling bestuur

Voorzitter: Adrie Winkelaar
Secretaris: Ton van Weel
Penningmeester: Nico Otte

Overig:

De Stichting Schuldhulpmaatje IJmond staat bij de Kamer van Koophandel ingeschreven onder nr. 62210629.

De Stichting Schuldhulpmaatje IJmond is geregistreerd als een algemeen nut beogende instelling (ANBI), RSIN/fiscaal nr. 8547 08 613.

Bijlage: Financieel overzicht 2016

Financieel overzicht 2016 SHM IJmond

	bij	af
saldo 1-1-2016	€ 2.223,17	
<i>ontvangen van</i>		
8 kerken	€ 2.153,95	
3 particulieren	€ 1.275,00	
<i>betaald aan</i>		
vereniging		€ 2.487,50
coördinator		€ 1.500,00
overig		€ 1.567,32
Σ	€ 3.428,95	€ 5.554,82
saldo 1-1-2017		€ 97,30
	€ 5.652,12	€ 5.652,12

De achterstand aan contributie- en opleidingskosten bedroeg € 4000. U zult begrijpen dat daardoor de begroting voor 2017 moest worden aangepast.

De productiekosten van dit jaarverslag zijn voor rekening van:
SNIJDER INCASSO EN GERECHTSDEURWAARDERS te BEVERWIJK